

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ב אדר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת יב.

דף היומי בהלכה: מסעיף ו' עד סעיף ז'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה וכמו דאיתא' עד 'וסיים הכתוב'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ב משנה יב 'וכל מעשיך יהיו לשם שמים' עד פרק ג משנה א

"בסוגיית הקורונה אל תהיו למדנים"... | מה גרם למאבטח ראש הממשלה להתחיל לעשות
שטייג'ן | לא תאמינו מה עשה המג"ש כשהמשתתף היחיד בשיעור נרדם... | 1850

על דא ועל הא

**"בציבור שלנו כולם למדו בישיבות, כולם למדנים,
לכל אחד יש 'חבורה' ולכל אחד יש סברה איך
הקורונה עוברת ואיך היא לא עוברת... זה לא עובד
עם סברות ו'חבורות', צריך לקיים את ההוראות"**

חמירא סכנתא מאיסורא - הגאון ר' מרדכי רובין שליט"א מסביר על הנחיצות בשמירה קפדנית של הוראות משרד הבריאות

שיעבור התקף לב לא יהיה לו מקום, מישהו שנשבר לו יד לא יהיה לו מקום - וכל מערכת הבריאות קורסת.

"מערכת הבריאות בהחלטות שלה לא עושה פה איזה דברים מוזרים או רחוקים מהדעת. הם עושים את הדברים בשיקול דעת. החיסון היחיד שקיים היום לקורונה זה בעצם המרחק שיש בין בני אדם, ולכן הם מבקשים לצמצם כמה שיותר. אי אפשר לבוא ולסגור הכל הרמטי. לעניות דעתי זה יקרה תוך כמה ימים, שיסגרו פה את הכול כמו באיטליה.

"נכון להיום הם עושים את זה בהדרגה. אנחנו רואים שהתחבורה הציבורית עובדת, אז יבוא מישהו ושאל, הרי אמרו שלא יתכנסו יותר מעשרה אנשים, ובאוטובוס מתכנסים יותר מעשרה ונמצאים שם בצורה הרבה יותר צפופה... מה מבקשים? לעשות מה שאפשר. פה בבית הכנסת המקום רחב, אז אפשר לפחות את שני המטרים שמבקשים להקפיד בין אדם לאדם, אז אפשר לעשות את זה ברווח.

"המושג של עשרה אנשים זה לא 'הלכה למשה מסיני' שיבוא מישהו ושאל למה באוטובוס כן נוסעים. צריך לעשות את

"לפי איך שאני רואה, הציבור לא מודע למה שקורה, כיוון שהמערכות הציבוריות לא מסבירות די הצורך, וזה מגיע טיפין טיפין. לכן ההתייחסויות משתנות בין בני אדם, ובין משפחה למשפחה.

"אתמול הייתי באיזה שהוא כינוס מאוד חשוב שהיה כאן, כל ראשי הקהילות בירושלים, ודיברו שם אנשים שאחראים ומבינים, בתוך התחום הזה. הנקודה הכי חשובה לדעת, היא שהחולי הזה עובר בצורה כל כך מהירה, ומספיק שיש חמישים אנשים שלא יודעים שהם חולים ואין להם שום תסמינים שהם חולים, בתוך 18 יום עד 20 יום הם יגרמו לכך בצורה ודאית שמיליון ומאתיים חמישים איש יהיו חולים. זה חשבון מאוד מאוד פשוט.

"האזור של ירושלים לבד, כולל בית שמש, מישור אדומים ומעלה אדומים, מגיע באופן מאוד פשוט למיליון ומאתיים וחמישים איש. ישנם רק שלושה בתי חולים שמשרתים את האזור, ומספר המיטות הפנויות נכון להבוקר מגיע לצערנו לקרוב לאפס. ברגע שחס ושלום יגיעו אנשים, והם יצטרכו להיות מבודדים עם מכשירי הנשמה, יולדת שתצטרך להגיע לא יהיה לה מקום, אדם

ולכל אחד יש 'חבורה', ולכל אחד יש סברה איך הקורונה עוברת ואיך היא לא עוברת... זה לא עובד עם סברות ו'חבורות'. צריך לקיים את ההוראות, להקפיד עליהם ולעשות כל מה שאפשר. "אני אומר את זה בצורה זהירה, אחרי שהייתי בכינוס, אני אומר שאם היו יודעים במה מדובר ההתייחסויות היו אחרות. יש חיידר שלם בטלז סטון שנכנסו לבידוד, שישה כבר חולים, ילד אחד יכול להכניס את כולם לסכנה, כדאי לא להיות למדנים, צריך למלאות אחר ההוראות. בכל מקום יש את המנהיג, את הרב, שיכריע".

הדברים הללו עם שכל. למשל, אני ממליץ לרב שמוסר שיעור בדף היומי והמקום צפוף והאוכלוסייה מבוגרת, להעביר את השיעור לאולם למטה", התייחס הרב לבית הכנסת 'בני תורה' שבראשונה. "נצטרך הרי כנראה לסגור את האולם. "הסוגיה היא למנוע את ההדבקות של האנשים. לא רואים את זה, אבל מי שיפתח את העיניים ויראה מה שקורה באיטליה ומה שקורה בספרד, זה הסדר, אין משהו שמחביאים. "הבעיה, שבציבור שלנו כולם למדו בישיבות, וכולם למדנים,

הסיפור היומי

**בתום הדרשה הוא ניגש לראש הישיבה ושאל:
"כמאבטח אישי של ראש הממשלה אני חייב
לשאת על עצמי את כל ה'מוקצה' כי זה פיקוח-
נפש. אבל השאלה שלי - האם זה לכתחילה?"**

התשובה שגרמה למאבטח הבכיר לעזוב קריירה מבטיחה לטובת 'שטייגן' בישיבה

לשחק משחקים, אז לך תאבטח את ראש הממשלה עם כל הצידוד...

הבחור נכנס לישיבה, שם הוא אכן עושה שטייגן במשך שלושה סדרים ביום! במושגים של העולם היה לו מעמד טוב, עם משכורת נאה, אך הוא עזב את ה-כ-ל עבור חשקת התורה. המשך הר"מ ואמר: נסעתי פעם עם ראש הישיבה מפורסם ששאל אותי: "תגיד לי, למה יש בחורים שבגיל שלוש הלכו לחיידר עטופים בטלית, ליקקו דבש מעל האותיות הקדושות, המשיכו בישיבה קטנה ואחר-כך בישיבה גדולה ובסיכומו של דבר הם בחורים 'בסדר', לעומתם ישנם בחורים שמגיעים מרקע פושר... למדו במקומות שונים. אבל בסופו של דבר עלו על המסלול והם מנצחים בדרגתם את כל האחרים?"...

ענה לו הר"מ, שהקדמונים מפרשים את הפסוק "זה קלי ואנוהו אלקי אבי וארממנהו" (טו. ב) כך: כאשר אדם עובד את בוראו בעיקר מכוח מורשת אבותיו - בחינת 'אלקי אבי' - אזי הוא אכן בעל-דרגה וזוכה ל'וארממנהו', אבל ישנה דרגה הרבה יותר מרוממת ממנה. והיא, כאשר אדם מתעורר לעבוד את בוראו מכוח נפשו הוא - בחינת 'זה קלי' - שאז הוא זוכה לדרגת 'ואנוהו'. מהי דרגה זו? מבאר הספורנו שזה מלשון 'נוה', היינו שהוא בונה בתוככי נפשו בית לשכינה!

אז האם עדיין קשה איך זוכים הבחורים הללו לדרגות שכאלו?!

(מתוך מוסף שבת קדש)

סיפר הרה"ג רבי חיים טרנובסקי שליט"א, מפקח רוחני ת"ת 'דרכי יושר' באחד משיעורי 'ליל שישי':

סיפר לי השבוע ר"מ בישיבה ידועה של 'חיזוק' שבישיבה הנ"ל ביקר בחור מחונן מאשקלון. נתנו לו חברותא, פעם, פעמיים, קיבל טעם בלימוד וביקש מאביו ללכת לישיבה. הודיע אביו לראש הישיבה שהוא מוכן, אך כתנאי שלא ימנעו ממנו בגיל 18 ללכת לצבא.

הבחור נכנס לישיבה, עשה שטייגן עצום, ובגיל 18 לקח אותו אבא לצבא. כשרונותיו עמדו לו גם שם, והוא גויס בהמשך לשב"כ עד שנעשה מאבטח אישי של ראש הממשלה. חלפו כמה חודשים, הוא חוזר הביתה לחופשה, ומבחין במודעות על דרשה שהולך למסור ראש הישיבה שלו לשעבר...

הלך לדרשה ומאוד נהנה. בתום הדרשה ניגש לשוחח עם ראש הישיבה, ובין השאר שאל: ראש הממשלה נוהג להשתתף בתפילת ראש-השנה, כמאבטח אישי שלו אני חייב לשאת על עצמי את כל ה'מוקצה'. זה פיקוח-נפש, אבל השאלה שלי, האם מה שאני עושה זה לכתחילה?

השיב לו ראש הישיבה בשאלה משלו: אתה רוצה לשחק משחקים או להידבק בהקדוש ברוך הוא?

הבחור ענה מידי: להידבק בקדוש ברוך הוא!

אמר לו ראש הישיבה: אם אתה רוצה להידבק בקדוש ברוך הוא, לך לישיבה פלונית ושם תעשה שטייגן. ואם אתה רוצה

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

שבת דף יב

את מי ביקש הרב וואזנר לפגוש כשביקר בבית החולים?

"מפני ששכינה למעלה מראשותיו של חולה"

אותי הקדוש ברוך הוא כאן לחיות? עלו בדעתי דברי חז"ל (שבת יב, ב) האומרים: 'שכינה מראשותיו של חולה'. נמצא אם כן, שהתפקיד של החולה הוא להוריד את השכינה לעולם, שעל ידי חוליו ה' יתברך משרה את שכינתו עליו, וזהו תפקיד נעלה וחשוב מאוד!

"אולם במקום אחר אומרים חז"ל (שם, ל, ב) ש'אין השכינה שורה מתוך עצבות', לכן אני משתדל ככל יכולתי וכוחותי לא להיות עצוב, כי על ידי העצבות מסתלקת השכינה, ואני מועל בתפקידי לגרום שתשרה עלי השכינה. לכן אתם רואים על פני שמחה גדולה כל כך. אני שואב עידוד רב בכך שאני גורם להשראת השכינה בעולם."

רבי מאיר הביע קורת רוח והנאה מרובה מהאמירה הטהורה והמחוכמת שנשמעה מבחור מיוסר כמותו, והתבטא בהתפעלות: "אימרה כזאת צריכה להשתמר לדורות!".

בשלב זה אמר הרב וואזנר לחולה בנימה אישית: "כיצד יכול אתה לומר שאין לך תפקיד בעולם? הלא על כתפך מוטל אחד התפקידים הכי נעלים ומרוממים בבריאה, להשרות בה את השכינה!".

והוסיף הרב זיכרמן לספר, כי לאחר הדברים הנפלאים הללו ששמע החולה מפי הרב וואזנר, השתנה כל מצב רוחו לטובה, והרופאים העידו כי לאחר תקופה גם מצבו הבריאותי השתפר פלאים, מעל דרך הטבע.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

סיפר הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, שכאשר שימש כחבר וועדת הרבנים של בית החולים 'מעייני הישועה' בבני-ברק, באחד הימים נקרא למיטתו של חולה במצב קשה, שלא עלינו היה משותק ברוב חלקי גופו, בקושי רב יכול היה להניע את גופו או להזיז אבר מאבריו. הוא שאל את הרב זיכרמן בתום לב, האם עדין יכול הוא לברך בברכות השחר את ברכת 'שעשה לי כל צרכי', הרי כעת אין לו יותר שום תפקיד בעולם?

השיבו הרב זיכרמן כי הנה המרא דאתרא, מרן בעל 'שבט הלוי', אמור לבקר כאן היום בבית החולים ונציג לפניו את השאלה. ואכן מאוחר יותר, כשהגיע הרב וואזנר לבית החולים והציעו בפניו את השאלה, התרגש עד מאד וביקש להפגש עם החולה, לשוחח עמו פנים אל פנים.

כשנכנס לחדר, ליטף הרב וואזנר את ידי החולה באהבה רחמאית, וביקש את רשותו לספר לו את הספור המדהים הבא: "בבחרתי זכיתי להתלוות למורי ורבי, מרן הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל, בעת שהלך לבקר את אחד מטובי בני הישיבה שחלה. הבחור שכב חסר אונים, מיוסר וכאוב בגופו, אולם מרומם בנפשו, שרוי בשמחה ובמצב רוח טוב.

רבי מאיר, שהתפעל מאד מכוחות הנפש הכבירים של תלמידו החולה, שאלו: "שמחה זו - מה עושה?"

השיב הבחור תשובה מפעימה: "הנה בנוגע למצבי הקשה שאני שרוי בו כעת, שכמעט ואינני מסוגל לעשות דבר, התבוננתי רבות מה התפקיד שלי כאן בעולם? בשביל איזו מטרה השאיר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מחיקת טריליוני דולרים, השבתת אלפי טיסות, רחובות שוממים ומיליארדי אנשים שכל סדר יומם השתנה - כל זאת עשה הוא ללא פעולה דרסטית כלשהי, על ידי נגיף זערוורי בקוטר כ-125 ננו-מטר...

כאז כן היום - תאיר כאור יום חשכת קורונה...

בליל הסדר הקרוב, נזכר כולנו ברגעים הנעלים, בהם, למרות שמגפה כביכול השתוללה בחוצות מצרים, איש מכלל ישראל לא יכול היה לצאת מפתח ביתו עד בוקר; במכת חושך שהיתה ימים ספורים קודם לכן רוב העם לא שרד - אבל הרגעים הללו נצרכו בתודעת העם וההיסטוריה כרגעי רגש ויקר, התרוממות והתעלות. רגעים בהם פסח ד' על בתינו והציל.

הרגע הזה שוב הגיע, בעת שהמשחית מצוי ברחובות אנו מתכנסים איש איש אל ביתו ומשפחתו, מציינים את גדלות הבורא וחמלתו עלינו, ואנו כאז, מתנינו חגורים ומקלנו בידינו. אנו לא זקוקים עוד לסימנים כי משיח בא, אנו מצפים לבואו בקרוב ממש.

ודפי העמוד היומי בהלכה, הדפים הקדושים העוסקים בדיני הפסח שקרוב אלינו כל כך, הן בתאריך והן בדימוי המדהים - הדפים הללו ילמדו על ידינו עתה ביתר שאת ועוז, וכגשר איתן יחברו להצעידנו אל הלילה המופלא, ובו תאיר כאור יום, חשכת לילה.

כותב השורות, יחד עם כלל מבקשי 'הפותח', ידע מאז ומתמיד כי בורא העולמים בידו לחולל הכול בכל עת ושעה. משחר ילדותנו ידענו כי הוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים. ובימים אלו, "התחדשה" והתעוררה אצלי הבנה נוספת בעניין זה - הוא עושה זאת "בלא טרחה"...

מחיקת טריליוני דולרים, השבתת אלפי טיסות, רחובות שוממים ומיליארדי אנשים שכל סדר יומם השתנה - כל זאת עשה הוא ללא פעולה דרסטית כלשהי... נגיף זערוורי בקוטר של כ-125 ננו-מטר [מישהו פגש פעם משהו בגודל כזה?], שוק כלשהו במזרח אסיה, והנה עולם כולו במרקחה. האנושות כולה עומדת בחוסר יכולת כלשהי לשנות את המצב.

דומה עלי, כי רגעים גדולים אלו, אין להם להיות כלל רגעי חרדה ומצוקה. הרגעים הללו הם עוצמת ביטחון בלתי נתפסת בבורא עולם. עין בעין רואים אנו את כוח המנהיג של הבירה, כל העולם כאין חשוב כנגדו, ואנו, אנו בניו יקיריו.

טורים ודעות

"כעבור מספר שניות הבחנתי שהאיש מדבר לתוך מיקרופון המחובר למערכת הגברה המעבירה את דבריו לנוכחים. אלא ש"הנוכחים" במקרה זה הסתכמו ב...אדם אחד בודד, שאף ישב והתנמנם..."

לא רק 'בית חרושת לתפילות', אלא גם מוקד שוקק לשיעורי 'דף היומי' ללא הפסקה: אורח לרגע בבית הכנסת 'איצקוביץ' המפורסם ב"ב מתאר את שראו עיניו

הגבאים עמלים על הענין. במקביל, נחפרה קומה תת־קרקעית בה חדרי תפילה מפוארים נוספים, ונבנתה קומה עליונה הכוללת היכל תפילה מרכזי ומרשים.

יצא לי לבקר ולסייר בבית הכנסת לפני מספר שבועות. היה זה כאשר הזדמנתי למקום בשעת ערב מאוחרת - וביקשתי להתפלל ערבית. איצקוביץ כמובן הוא הפתרון הזמין והמידי, כך שביקשתי לתפוס את אחד המנינים במקום.

כשעליתי להיכל התפילה העליון, חיכתה לי הפתעה כפולה ומכופלת. אני נכנס אל ההיכל ומבחין באדם היושב במרכז האולם

כבני־ברקי לשעבר, עד נישואי, מכיר אני כמובן את בית הכנסת איצקוביץ - אך בגירסתו המוקדמת יותר, כאשר לא נבנו עדיין הקומה התחתונה והעליונה. זכורני את שיעוריו המתוקים מדבש של מגיד המישרים הנודע, הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, אשר היו בסגנונו המפורסם של הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל.

בשני העשורים שחלפו מאז, התפתח המקום לבלי הכר כאשר קומת הביניים במפלס הרחוב שודרגה לכמה חדרי תפילה מחופים שיש ובהם ארונות קודש מפוארים ונכבדים כיהא לבית ה' הפעיל ביותר בעולם. המבואה עצמה טרם שופצה לחלוטין, אך מן הסתם

- סמוך לארון הקודש ופניו כלפי הכניסה. שעון הוא על סטנדר עליו פתוחה גמרא גדולה ממנה הוא לומד.

‘

קעבור מספר שניות קלטו עיני, כי האיש דובר אל תוך פומית של מיקרופון, המחובר למערכת הגברה המונחת לצידו הרמקול, מעביר את דבריי לימודו בצורה מוגברת אל הנוכחים כמקום.

אלא שהנוכחים במקום, הסתכמו ב...אדם אחד בודד, מלבד מוסר השיעור, שישב מולו. ואף אותו אדם, יושב היה ו...מתנמנם.

עד מהרה התחוור לי כי מדובר ב...שיעור(!) דף היומי. שיעור קבוע המתקיים בבית הכנסת איצקוביץ מדי יום ביומו.

מבחינה מדוקדקת של הלוח הניצב בבית הכנסת, נוכחתי לדעת כי כאן, בהיכל המרכזי של איצקוביץ, ישנה שרשרת שיעורים בדף היומי, המתחילה בשעת בוקר מוקדמת ומסתיימת בשעת ערב ממש כל שעה עגולה, כמדומני, מתחיל שיעור חדש, על ידי מגיד שיעור שונה, וכך ניתן להגיע לבית הכנסת איצקוביץ בכל שעה - לא רק כדי להתפלל, אלא גם כדי ללמוד דף היומי. בשעת בוקר כמו בשעת צהריים, בשעת ערב כמו בשעת לילה. ממש עד חצות הלילה, מתקיימים שיעורים ברציפות על סדר הפלא ופלא.

אלא שהפלא הגדול בעיני, היה המראה האמור. המג"ש שמוסר שיעור זה בדף היומי בשעת ערב קבועה, אינו מתחשב בכך שההיכל ריק כמעט לחלוטין. הוא מגיע באופן קבוע למסור את שיעורו, ואין

זה משנה כמה אנשים נמצאים, אם בכלל.

הוא מחבר את מערכת ההגברה, כאילו ההיכל מלא מפה לפה, מעביר את השיעור בנועם ובמתקיות - כאילו עשרות לומדים מצטופפים לשמוע את דבריו - והדף נלמד שורה אחר שורה, קטע אחר קטע, סוגיה אחר

כמה דקות המתנתי במקום, מביט במחזה המוזר והייחודי הזה. המג"ש לא מתעניין כלל. אין לו משוב אף מן הלומד היחיד שטרח והגיע בשעה זו אל השיעור; שכן הוא מתנמנם ונרדם. אך המג"ש בשלו. יש לו דף היומי להספיק. יש לו מחויבות למסור שיעור בדף היומי - וזה מה שהוא עושה!

מדעים ומפעים!

ההתפעמות כמובן באה לידי ביטוי גם למראה היהודי המנמנם. הוא לא מוותר על שיעור דף היומי, למרות עייפותו הרבה. אינו זונח את הגמרא ובורח אל תנומת הלילה המכריעה אותו. לא ולא. היא מכריעה אותו אמנם, אך בתוך בית המדרש. את השיעור הזה, כך נראה, הוא לא מוכן להפסיד. גם אם הוא האדם היחיד שמגיע. גם אם הוא כל כך עייף ואף מתנמנם על הגמרא. העיקר, החיבור לתורה ולגמרא קיים ונמצא, ועל זה אינו מוכן לוותר.

(מתוך טורו של בנימין חניקיס, המודיע)

יהלומים מגדולי ישראל

מלמד שלח עמי שאלה לרבינו: בכיתתו יש ילד שבשעת רוגז הוא עושה מעשי נזק משונים. למשל, הוא מסוגל לכעוס עד שהוא שובר את המשקפים שלו עצמו. כיצד להתנהג מול ילד כזה? - תשובת רבינו היתה קצרה: "לחנך אותו!"

לא להתעלם, לא לדחות, וא להתחמק - פשוט לחנך | ממשנתו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בעניני חינוך הילדים

עם כל הכבוד להורים שמתיעצים, חושבים, מנסים למצוא פתרונות, לפעמים את העיקר לא מקיימים. חינוך אינו משהו חד פעמי, אלא הוא דבר קבוע שיש ליתן עליו את כל הדעת. אין ילד מחונך, בלי חינוך.

הילד לא יתחנך על ידי ההרצאות שהאבא שומע, וגם לא על ידי שהאבא והאמא יתפללו עליו יומם ולילה, הילד יתחנך אם האבא יחנך אותו.

התפילות חשובות והכרחיות כדי שהחינוך אכן יהיה נכון, וההרצאות והדרשות וספרי הקריאה על החינוך, כוחם יפה כדי להסביר לאבא מה לא לעשות ומה לא. אבל חינוך חייב להיות.

הדרך הנכונה על פי התורה

בספרו הקדוש אורחות יושר סימן י', מקדיש רבינו לנושא זה מספר מילים, בבחינת מועט המחזיק את המרובה:

לא אחת, סבור רבינו כי חלק גדול, אולי רוב, מהבעיות משמעת בחינוך הילדים, הוא תוצאה שפשוט לא מחנכים. בימינו נפוצות מספר נוסחאות כיצד על ההורים להגיב מול הבן המרדן, החצוף, שמתנהג לא כראוי או מסרב להישמע למוסד הלימודים.

חלק אומרים 'לא להעיר כלום, זה יסתדר מעצמו' אחרים צועקים 'להעיר בחיוך, באהבה, עם הרבה סבלנות'... מלומדים נוספים גורסים "חכה עד שיעבור זעם ואז תפתח איתו את כל הנושא"

יתכן שהם צודקים, יתכן שלא. לרבינו משנה סדורה בכל זה: התפקיד של האבא והאמא, הוא לחנך! לחנך הפירוש שהאבא מדריך את הילד כיצד להתנהג, והוא מורה לו מה לעשות ומה לא, במידה והבן משנה מהחינוך האבא צריך לחנך אותו, הוא חייב להסביר לו שהוא טועה, ואיך הוא צריך להתנהג עכשיו.

לא להתעלם, לא לדחות, ולא להתחמק.

זה לשונו: הנה יש אנשים בזמנינו שחושבין שאסור לנגוע בילדים, רק צריך שיבינו מעצמם כל דבר ולא להכריחם, וכל שכן לא להכותם, ונותנים להם כל מה שרוצים, ואין זו הדרך הנכונה על פי התורה.

הוא מוסיף, כדרכו, ומביא לדבריו ראיה מגמרא ירושלמית מפורש, בחלה פרק א' הלכה א': א"ר סימון אלו הנשים שאומרות לא נכריח בנינו להכנס לבית המדרש, אם הוא ראוי ללמוד ילך מעצמו ללמוד, אין עושין טוב, אלא ויסרו למשפט אלוקיו יורנו, אם תייסרו ותכריחו בכוח לתורה, אז הקב"ה ילמדנו וידע ללמוד... ובחיבורו אורחות חיים להרא"ש עם מקורות, מביא רבינו את לשון הרא"ש (סימן מ"ד) והזהרת באנשי ביתך להדריך על פי התורה בכל הדברים הצריכים אזהרה!! וכן כותב שם עוד (יום השבת סימן י"ג) שיזהיר את בני ביתו על התפילה ועל נטילת ידיים ועל ברכת הנהנין, ומקורו טהור מפסוק מפורש בחומש בראשית (י"ח) כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו וגו', וכן בשבת דף נ"ד כל מי שיש בידו למחות באנשי ביתו וכו', ראה שם עוד מקורות.

חוק חינוך חובה

'חינוך' בלשון חכמים משמעותו, הרגל. החיוב על ההורים מוטל איפה להרגיל את הילד להתנהג בטוב, הרגל זה נעשה ברוב הפעמים 'תחילתו באונס וסופו ברצון'. אמנם אין זה קל כלל, אין זה פוטר אותנו מלדעת הדברים.

נביא דוגמא לסבר את האוזן. אב הגיע אל רבינו ודמעתו אל לחיו 'בני, פתח האב, אינו שומע לי ואף ממרה את פי, כל דבר איתו הולך בתחנונים ומריבות, מה אנחנו צריכים לעשות כדי שהוא יתנהג טוב?'

- בן כמה הבן? הקשה רבינו.

והאבא ענה: בן עשר.

התפלא רבינו, בגיל כזה, למה אתה לא מחנך אותו? הרי ילד חייב חינוך, כדי שילד יעשה מה שאומרים לו הוא צריך שיחנכו אותו לזה. תגער בו, ולפעמים גם צריך להעניש או לנקוט באמצעים חמורים.

מקרה נוסף: אל רבינו נכנס יהודי והתלונן על בנו שאינו קם בבוקר בזמן, הוא מאחר ללימודים וכל סדר היום שלו משובש

לגמרי.

רבינו בירר כמה פרטים ואז חרף את תשובתו: אתה צריך לחנך אותו!
חד וחלק!

כי לפעמים 'מרוב עצים לא רואים את היער', מרוב דרשות ומאמרים ויסודות על החינוך, שוכח ההורה את העיקר: לחנך את הילד.

מסופר, כי אב אחד בא לפני רבינו בשאלה חינוכית: אני, סיפר האבא, מעונין להתפלל שחרית כותיקין, להיות מהדר במצוה זו [ורבינו מחזיק דבר זה למעלה עליונה, ואין כאן מקומם] ומאידך עם אתפלל מוקדם בני הילד יתפלל בבית הכנסת לבדו, בלי השגחה, מה עדיף איפה, תפילה במנין כותיקין או מאוחר יותר ולהשגיח על הבן?

רבינו פתר מיד את השאלה:

תתפלל כותיקין, אל תוותר על זה, אבל כשהבן הולך לבית הכנסת תלך גם ותשב סמוך אליו להשגיח אליו, 'ובנתים תחזיק ספר ותלמד, שלא ילך הזמן לאיבוד' הוסיף לו רבינו...

והיסוד חוזר על עצמו: החינוך חייב להיות. לא יועיל לאבא מה שהוא מתחסד עם קונו ומתפלל ותיקין, בד בבד הוא חייב להשגיח מקרוב על בנו.

כולם מחונכים!

הגאון רבי גדליהו הוניגסברג שליט"א, רב קהילת שונה הלכות בבני ברק ומי שזוכה להעביר שאלות רבות ולשהות לצד רבינו כל בוקר, מקדיש בספרו 'מנחת תורה' פרק מיוחד במשנת רבינו על החינוך.

וכך הוא מספר (עמוד ק"ד) מלמד בתלמוד תורה, שלח עימי שאלה אל רבינו: בכיתתו יש ילד שבשעת רוגז הוא עושה מעשי נזק משונים. כך למשל, אם מרגיזים אותו הוא מסוגל לכעוס כך כך שהוא שובר גם את המשקפים שלו עצמו, נראה איפה, שאינו שולט על עצמו, כיצד להתנהג מול ילד כזה?

תשובת רבינו היתה קצרה: לחנך אותו! אם רוצים - אפשר לחנך גם אותו.

(דברי שיח)

סגולה נפלאה: לסייע לשני בעת דוחקו - גם בשעה שהוא עצמו במצב דחוק

בעניין זה מסופר על הרה"ק ה'פני מנחם' מגור זצ"ל: געגועיו אל הצדקה היו שוקקים בנביעה תמידית, בלתי פוסקת. אף בימי חורפו, בהיותו שרוי במחסור, בשנים שבהן היה מטופל במשפחה ובצאצאים ופרנסתו היתה דחוקה - פיזור כספים רבים לכל נצרך והרעיף ממונו על גבאי הצדקה ששיחרו לפתחו. מרגלא בפומיה בשם אביו ה'אמרי אמת' זי"ע על דברי חז"ל (יבמות סג, א) המשבחים את המלווה סלע לעני 'בשעת דחקו' - שהכוונה בזה על המלווה לעני בשעת דחק הפרטית שלו, של המלווה [וכפי שהבאנו לעיל בשם ה'כתב סופר']. ואכן קיים זאת הלכה למעשה.

חשקו הגדול אל הצדקה והחסד לא עזבו, והיה מפריש מלחמו הדל והעניק מכספו לתמוך בדלי יכולת שאין ידם משגת. הממון לא תפס בעיניו כל ערך, זולת רצון הבורא שניתן לקיים באמצעותו. ראו בו מעין התגלמות מעשי הצדיקים שהתקשו לפרוש לתנומת ליל בידועם כי עדיין מצויים תחת ידם כספים שלא פוזרו. במרוצת השנים סייעו מן השמים לפזר לצדקה ביד רחבה, וראו בעליל שמתקיימים בו דברי חז"ל (ב"ב ט, ב) 'כל הרודף אחר צדקה, הקב"ה ממציא לו מעות ועושה בהן צדקה'. כשמוקיריו ביקשו להנותו והמציאו לידו סכומים נכבדים, העבירם ללא היסוס עבור חלוקה למטרות צדקה. בכל פעם שכזו נתמלא שמחה עצומה. ויש שנענה להם באושר גלוי ואמר: "אכן באים אלי אנשים רבים המתלוננים שזקוקים הם לכסף, מה טוב שיש בידי לתת להם"

(ה'פני מנחם' ח"ב עמ' רח).

אחד מגדולי הסוחרים בפרשבורג נכנם לחדרו של מרנא ה'חתם סופר' וסיפר לו כי נקלע למשבר כלכלי ובא לבקש ברכה ועצה מהרב איך להיחלץ מהמצב. אמר לו ה'חתם סופר' מצבך ידוע לי, אך לא אוכל לעזור לך. יש לך אח עני ואביון, ואתה מתעלם ממנו. ענה הסוחר: יסלח לי כבוד הרב, אבל כרגע אין עסקיי נותנים לי יכולת לעזור, אבל אם אצא מהמצר, בוודאי שאעזור לו.

ענה לו החת"ס, בתורה נאמר: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל" וגו' - מה הפירוש המילה "וגם"? וכי מי עוד שמע את נאקתם? אלא, בשעה שבני ישראל נאנקו ונאנחו תחת עול מצרים, שמע כל אחד ואחד גם את נאקת אחיו, ולמרות השעבוד השתדל כל אחד להקל מעל סבלו של אחיו בכל יכולתו. ובשכר שמיעה זו שמע גם הקב"ה את אנחתם והושיעם. א"כ, עזור גם אתה לאחרים למרות מצבך הלא טוב, ובוודאי יושיעך ה' מכל. ובנו מרן ה'כתב סופר' (שלהי פר' בהר) כתב בעניין זה דברים נפלאים:

אמרו (יבמות סג.) כל המלוה לעני בשעת דוחקו עליו הכתוב אומר (ישעיהו נח, ט) אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני. מהו הלשון "בשעת דוחקו"? הלא פשיטא שכל עני הוא במצב דחוק. ומפרש, שבזה עוררו אותנו חז"ל, שאם מלווה האדם לעני בשעה שדחוק גם לו - דהיינו ש'בשעת דוחקו' מוסב על המלווה - ובכל זאת אינו קופץ ידו ומלווה לעני שדחוק יותר ממנו, עליו הכתוב אומר "אז תקרא וה' יענה", כלומר אז ישמע ה' תפילתו שיתפלל בעד עצמו שיעזור לו ה' וייצל מדוחקו.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

דבש שנמצאה בתוכו חיטה האם מותר לאוכלו בפסח?

נבקעה בתוך נזלים שהם 'מי פירות', אין זה חימוץ, אלא ניפוח המתהווה מחמת השהייה בתוך הנוזל. ואף כי יתכן שהחיטה התבקעה מחמת חימוץ במים בטרם שנפלה לתוך נזלים אלה, אין אנו חוששים לכך, ומניחים כי התבקעה לאחר נפילתה.

[שו"ע תסב, ו ומשנ"ב כא-כב; ביאורים ומוספים דרשו, 26]

דבש, יין או חומץ שנמצאה בתוכן חיטה בקועה - אף במקרה שהחיטה התבשלה בתוכם, או שהתה בתוכן עשרים וארבע שעות רצופות - מותר לאוכלם ולשתותם בפסח, לאחר הוצאת החיטה מתוכם; ובתנאי שאינם מהולים במים. ולמרות שבדרך כלל הביקוע הוא סימן לחימוץ החיטה - במקרה דנן שהחיטה

'יין שרף' שנמצאה בו חיטה האם מותר לשתות בפסח?

מאחר והמים הם עיקרם של משקאות אלו, יתכן שאינם נהפכים להיות מי פירות, אלא דינם כמים לכל דבר; ומספק, יש להחמיר, ואין לשתותם בפסח. אולם, אם ידוע שהחיטה לא התבשלה עמהם, ולא שהתה בתוכם עשרים וארבע שעות רצופות - מותר לשתותם.

[משנ"ב תסב, כג; ביאורים ומוספים דרשו, 27]

משקה העשוי מדבש (שהיה מכונה בקרב בני אשכנז: 'מַעֲד'), 'יין שרף' שנעשה מפירות, שְׁכָר של תמרים, וכדומה, אשר מיוצרים בשילוב של מים, ונמצאה בהם חיטה - מצד אחד, יש מקום להחשיב את המים שנמהלו בהם תוך כדי תהליך ההכנה כ'מי פירות', אשר אינם מחמיצים את הדגן במגע עמו; אך מאידך,

שומן בשר שנמצאה בתוכו חיטה האם מותר לשתותו בפסח?

הבקועה נמצאה בכלי שבו הותר השומן, כאשר הכלי עומד באותו מקום בו עמד בשעת ההיתוך, או שהיה מכוסה משעת ההיתוך עד שנמצאה בו החיטה. ואם השומן הותר ונקרש לפני הפסח, וכמותו היא פי שישים ויותר מהחיטה - מותר השומן בפסח בכל מקרה.

[משנ"ב תסב, כג, ושעה"צ לו-לח]

שומן של בעלי חיים - דינו כ'מי-פירות', ולכן, אף אם התבקעה בתוכו חיטה בשעה שהוא רותח, אינו נאסר לאכילה בפסח (ראה לעיל), ובתנאי שלא נמהל במים לאחר שהותר, ושידוע כי החיטה נפלה לתוכו לאחר התכתו. אולם, אף במקרה שלא ידוע מתי נפלה החיטה לתוכו, אין השומן נאסר אלא אם כן החיטה

* מנהג בני אשכנז שלא לאכול בפסח מצה שנילושה במי פירות. ולצורך זקן וחולה - במקרה שנאפה מיד לאחר הלישה, ניתן להקל; ובמקרה שלא נאפה מיד, נחלקו הפוסקים אם ניתן להקל. * 'שבעה משקים', שראשי התיבות שלהם הם 'יד שחט דם'; והם: יין, דבש דבורים, שמן זית, חלב, טל, דם ומים - מכשירים מאכלים לטומאה. * בצק שנילוש במי פירות בלבד, באופן שאינו נטמא ב'טומאת אוכלים', אשר 'חלה' המופרשת ממנו טהורה - אין להכין ממנו כמות המחיבת בהפרשת חלה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזה דבר ראוי שלא להניח על השולחן בפסח?

האחרים פי שישים מכמות החמץ) - מותר להשהותו ברשותו בפסח, וכל שכן שמותר אחר הפסח באכילה ובהנאה; אבל יש להימנע מלהניח את התערובת בפסח על השולחן במידה ועלול ליפול מתוכה חמץ נוקשה לתוך מאכל; ואם אירע שהתערב חמץ נוקשה במאכל באופן שלא ניתן להוציאו, מותר לאוכלו רק בשעת הדחק.

[שו"ע תמו, יב, משנ"ב קז-קח, ושעה"צ קפג-קפד; ביאורים ומוספים דרשו, 157; וראה משנ"ב תמב, ב; וראה עוד ביאורים ומוספים דרשו שם, 17]

חמץ 'נוקשה' - דהיינו חמץ שתהליך חימוצו לא הושלם, או שמלכתחילה לא היה ראוי לגמרי לאכילה, וכיוצא בו, (ראה במקורות) - אסור מדרבנן לאוכלו ולהשהותו ברשותו בפסח, אך מכיון שאין איסורו מדאורייתא, אם עבר עליו הפסח, הריהו מותר בהנאה. ויש אומרים שמותר אף לאוכלו, אך לדעת רוב הפוסקים הוא אסור באכילה. וחמץ נוקשה המעורב בתערובת (ויש בחלקי התערובת

הלוח היומי

כ"ב באדר | רבי צבי הירש ב"ר אליקים וייס זצ"ל, מדומברובא

ביום זה בשנת תרצ"ג, הקימו הגרמנים ימ"ש את מחנה הריכוז הראשון הידוע לשמצה 'דכאו', שבו עונו ונרצחו אלפי יהודים הי"ד

יארצייט:

תרנ"ז: רבי צבי הירש ב"ר אליקים וייס זצ"ל, מדומברובא.
תרס"ב: רבי יעקב ב"ר שמעון פרלוב זצ"ל, מנובומונסק, בעל שופרא דיעקב.
תרצ"ט: רבי יחיאל מיכל ב"ר אהרן ברנדווין זצ"ל, מטורקא-סטרעטין.
תש"ג: רבי אברהם דובער ב"ר זלמן סנדר כהנא-שפירא זצ"ל, אב"ד קובנא, בעל דבר אברהם.
תשי"ח: רבי רפאל ראובן ב"ר שמשון גרוזבסקי זצ"ל, ר"י כנסת בית יצחק, תורה ודעת ועוד, בעל חידושי רבי ראובן.
תשכ"ה: רבי שלמה ב"ר אברהם סאלם-זעפרני זצ"ל, ר"י כתר תורה חלאב.

האם מחויב אדם לתחוב אצבעו באוזניו במקרה שיש לו ספק שמא ישמע לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

תחיבת האצבע באוזניו כדי לא לשמוע לשון הרע, ועל כן טוב לו בכבודות השמיעה, כי אין לך אדם שיאבה להגביה קולו בשביל להשמיע לשון הרע (חפץ חיים על התורה עמוד רעא).

וחיוב זה של הנחת אצבעו באוזנו, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני לשון הרע עמוד סס) שהוא אפילו אם הדיבור אסור רק כלפי השומע ולא כלפי המספר, וכגון שהמספר מדבר עם אדם אחר על פלוני לתועלת. ועוד הוסיף, שמסתבר שחיוב זה הוא רק כשכבר ששומע דבר אסור, שאז מחויב לשים אצבעו באזנו, אבל כשיש ספק אם ידברו לשון הרע, אין מחויב בזה עד שישמע שמתחילים לדבר לשון הרע, שאל"כ אין לדבר סוף, שיחשוש בכל פעם שמא מדברים לשון הרע.

בסעיף ה' (מכלל ו' בהלכות לשון הרע) כותב ה'חפץ חיים' שאדם שישב בחבורת אנשים שהתקבצו לענין מה, והתחילו לדבר דיבורים אסורים, והוא משער שדברי תוכחתו לא יועילו להם מאומה, אז אם יכול ללכת משם, או להניח אצבעו באוזניו - עושה בזה מצוה גדולה. וראה שם המשך דבריו מה יעשה אם אינו יכול לעשות את שני הדברים הללו.

בביאורים ומוספים מביאים את המסופר על החפץ חיים, שלעת זקנותו כשכבדה שמיעתו, שאלו פעם רב אחד מדוע אינו הולך לרופאים כדי שיטפלו ויקלו על שמיעתו, והשיב לו, כי איסור לשון הרע הוא בין בדיבור ובין בשמיעה; בדיבור יכול הוא להיזהר, כי הדיבור ברשותו של האדם, ברצותו מדבר וברצותו שותק, אבל השמיעה אינה ברשותו, ובוה צריך תחבולות של

כתב רבינו יונה: ואל תשכב בלילה וקטטה לך עם אדם, אך לך ותרצה אותו עד שיתפייס, ואף אם חטא לך בקש ממנו פיוס, ואל תאמר הוא חטא לי, עליו לבוא לפייסני, כוף את יצרך ולך אליו.

(ספר היראה לרבינו יונה)

אם לא נהגנו כראוי כלפי אדם מסוים או נוצרה מחלוקת עם אדם מסוים, נשתדל שלא לשכב לישון עד שנתפייס.